

BYGGNADS
VÅRDS
FÖRENINGEN

2017-06-15

Knivsta kommun
Planenheten
741 75 Knivsta

knivsta@knivsta.se

*Yttrande över förslag till detaljplan för Margarethahemmet, Särsta 38:4,
Knivsta kommun. Dnr: PLA 2012-020005. Granskning.*

Svenska byggnadsvårdsföreningen har tagit del av rubricerade planförslag. Föreningen bedömer att förslaget skulle medföra påtaglig skada på den värdefulla kulturmiljön. Föreningen konstaterar vidare att kommunens hantering av ärendet är lagstridig genom att planen ej prövats i ett samråd samt att miljökonsekvensbeskrivning ej upprättats trots förslaget kraftiga påverkan på kulturmiljön. Föreningen har följande synpunkter:

Margarethahemmet är en välbevarad och väl sammanhållen institutionsanläggning, anlagd i början av 1900-talet vid sjön Valloxen i Knivsta. Anläggningen uppfördes 1914-15 av "Föreningen Margarethahemmet", grundad 1891 av prins Carl "för vård och uppfostran av fallandesjuka och sinnesslöa barn". Byggnaderna är arkitektoniskt utformade i monumental klassicerande stil. Intill huvudbyggnaderna anlades en tillhörande odlingsträdgård och parkmiljö med bl a fruktträdsalléer.

Margarethahemmet är en av Knivstas mest värdefulla kulturmiljöer. För att skydda de höga kulturvärdena i denna historiska helhetsmiljö antog Uppsala kommun områdesbestämmelser 1990 som innebär ökad bygglovsplikt utöver den generella, att ny bebyggelse ska utformas med särskild hänsyn till områdets egenart samt att ändringar av en byggnad inte får förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen. Som en tydlig inriktning för framtiden anges i den till områdesbestämmelserna hörande beskrivningen att "en områdesbestämmelse som intas som planbestämmelse får inte ifrågasättas vid efterföljande detaljplaneläggning".

I den till planförslaget hörande antikvariska kulturmiljöutredningen beskrivs de kulturhistoriska värdena i miljön - byggnadernas höga miljöskapande, samhällshistoriska och arkitekturhistoriska värden. Här anges bl a att de båda institutionsbyggnaderna inte bör byggas till och att ett fåtal väl placerade och utformade byggnader kan tillföras den känsliga miljön.

Förslaget till detaljplan innebär emellertid en omfattande omdaning och hög exploatering i den värdefulla miljön genom om- och tillbyggnad av de befintliga byggnaderna, en ny skolbyggnad som genom sin stora skala är förödande för den känsliga miljön och samspelet med institutionsbyggnaderna, stora parkeringsytor, breddade tillfartsvägar och

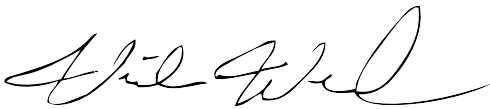
ianspråktagande av stora delar av parkmiljön. Förslaget innebär även stora ingrepp i symmetrin i parkstrukturen.

Förslaget strider därför helt mot den långsiktiga inriktning vad gäller förändringar som anges i de områdesbestämmelser som antogs av Uppsala kommun dvs kravet på hänsyn till områdets egenart och dess kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse och parkmiljö och också mot kravet på varsamhet enligt kulturmiljöutredningen. Märkligt nog har förvaltningen, trots den kraftiga exploateringen, bedömt att det inte ens är nödvändigt med en miljökonsekvensbeskrivning. Det saknas således en analys av förslagets innebörd mot bakgrund av gällande lagstiftning. SBF konstaterar vidare att förslaget inte ens prövats i en samrådsprocess utan att kommunen lagstridigt valt att gå direkt till granskningsprocessen.

SBF bedömer att ett genomförande av planförslaget skulle leda till påtaglig skada på detta i huvudsak orörda kulturarv och innebära en radikal kursändring i negativ riktning på synen på hur den unika och värdefulla kulturmiljön ska förvaltas för framtiden jämfört med det tidigare beslut som fattats av Uppsala kommun. Liknande synpunkter har framförts av både Upplandsmuseet och Länsstyrelsen.

SBF avstyrker planförslaget med hänvisning till att detta strider mot plan- och bygglagen 2 kap 2,3 och 6§§ och 8 kap 13 och 17§§, miljöbalken 3 kap 6§ samt kulturmiljölagen 1 kap 1§.

För Svenska byggnadsvårdsföreningen

Vicki Wenander
Ordförande

Kristina Berglund
Vice ordförande

Svenska Byggnadsvårdsföreningen grundades 1975 och är en oberoende icke vinstdrivande, ideell förening med ca 6000 medlemmar. Föreningen är en miljöorganisation vars huvudsakliga ändamål är att sprida och förmedla kunskap om byggnadsvård och sunt byggande, att slå vakt om vårt byggda och gröna kulturarv och utnyttja detta som en resurs i stadsutvecklingen samt att främja en god stadsmiljö och god kvalitet i övrigt i nutida stadsplanering.